

NHỮNG GIẢI PHÁP CƠ BẢN NHẪM GIÁO DỤC HIỆU QUẢ ĐẠO ĐỨC MỚI CHO CÁN BỘ CHỦ CHỐT CẤP CƠ SỞ Ở NƯỚC TA HIỆN NAY

VŨ THỊ CÚC*

Ngày nhận bài: 21/03/2016; ngày sửa chữa: 29/03/2017; ngày duyệt đăng: 31/03/2017.

Abstract: Key leaders at grassroots play an important role in making decisions of policies, and taking responsibility on regulating all activities of organization. In the current context of socioeconomic development, revolutionary ethics of many leaders has been impacted negatively, thus revolutionary stance maintenance is required for leaders of grassroots. Solutions to improve quality of nurturing revolutionary ethics for key leaders at grassroots in Vietnam today are given.

Keywords: Solution, revolutionary ethics, key officer, key leaders.

1. Đặt vấn đề

Việc tu dưỡng đạo đức phải gắn liền với thực tiễn bên bỉ, mọi lúc, mọi nơi, trong mọi hoàn cảnh. Chính sự gương mẫu tiên phong của cán bộ chủ chốt cấp cơ sở (CBCCCS) cùng với năng lực tổ chức của họ có ý nghĩa quyết định trực tiếp trong sự nghiệp CNH, HĐH của nước ta trong giai đoạn hội nhập mạnh như vũ bão hiện nay. Để làm được điều đó, đòi hỏi các cấp ủy Đảng, chính quyền, các tổ chức đoàn thể và xã hội phải có sự quan tâm đúng mức đến việc giáo dục đạo đức mới cho cán bộ. Đồng thời, đòi hỏi các chủ thể giáo dục phải tìm hiểu rõ thực trạng và nguyên nhân của thực trạng đó để đưa ra những giải pháp thiết thực, khả thi nhằm xây dựng và phát triển các chuẩn mực, nguyên tắc, hành vi đạo đức mới - đạo đức xã hội chủ nghĩa cho CBCCCS.

Đạo đức mới - Đạo đức xã hội chủ nghĩa Việt Nam (hay còn gọi là đạo đức cách mạng) là đạo đức của giai cấp công nhân, của những người lao động Việt Nam được giải phóng, luôn đoàn kết tương trợ nhau theo nguyên tắc "mỗi người vì tất cả mọi người, tất cả mọi người vì mỗi người".

Trong giai đoạn hiện nay, đứng trước sự phát triển mạnh mẽ của nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, của quá trình toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế đã và đang gây ra những biến đổi nhất định đến mọi mặt của đời sống xã hội, trong đó có đời sống đạo đức nói chung và đạo đức của CBCCCS nói riêng. Từ thực trạng việc giáo dục đạo đức mới cho CBCCCS hiện nay, đặt ra nhiều vấn đề đòi hỏi phải giải quyết nhằm khắc phục những hạn chế, bất cập và nâng cao hiệu quả giáo dục đạo đức mới cho cán bộ, đồng thời để góp phần đào tạo ra những người cán bộ - chiến sĩ cộng sản chủ nghĩa mới "vừa hồng, vừa chuyên" đáp ứng nhu cầu phát triển của đất nước.

2. Một số giải pháp cơ bản nhằm giáo dục hiệu quả đạo đức mới cho CBCCCS ở nước ta hiện nay

2.1. Phát triển kinh tế - văn hóa - xã hội, tạo môi trường thuận lợi giáo dục hiệu quả đạo đức mới cho CBCCCS: Xuất phát từ quan điểm của chủ nghĩa duy vật lịch sử, không phải ý thức con người quyết định tồn tại của họ, trái lại, chính tồn tại xã hội quyết định ý thức của họ. Do vậy, đây là giải pháp hàng đầu nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho việc xây dựng và rèn luyện đạo đức cách mạng ở người CBCCCS. Để làm được việc này, cần phải chú ý những vấn đề sau:

- **Cần phải phát triển mạnh mẽ nông nghiệp, nông thôn theo hướng CNH, HĐH.** Nông nghiệp được xác định là vẫn giữ vị trí quan trọng trong nền kinh tế của nước ta, vì thế cần được đẩy mạnh và đưa kinh tế nông thôn phát triển lên một trình độ mới.

- **Phát triển công nghiệp, thủ công nghiệp, dịch vụ và du lịch, đẩy mạnh xây dựng kết cấu hạ tầng.** Đẩy mạnh công nghiệp và tiểu thủ công nghiệp cũng như dịch vụ và du lịch theo hướng mở rộng quy mô và nâng cao trình độ, công nghệ, kĩ thuật, tăng cường quảng bá sản phẩm và xây dựng thương hiệu. Hình thành các cụm công nghiệp gắn với các vùng nguyên liệu. Thực hiện chính sách ưu đãi đầu tư và chuẩn bị các điều kiện cần thiết để có thể hình thành khu công nghiệp tập trung với một số ngành công nghiệp lắp ráp điện tử, may mặc, chế biến và các ngành công nghệ cao. Tiến hành quy hoạch các ngành công nghiệp, cụm công nghiệp, tiểu thủ công nghiệp ở các cơ sở. Đẩy mạnh phát triển công nghiệp vừa và nhỏ ở nông thôn, khuyến khích phát triển tiểu thủ công nghiệp

* Trưởng Cao đẳng Nghề Cần Thơ

trên cơ sở tiềm năng nguyên liệu của từng vùng sơ chế, chế biến nông sản thực phẩm, khai thác vật liệu xây dựng, sản xuất gạch ngói tạo môi trường thuận lợi cho các nghề thủ công truyền thống, làng nghề truyền thống phát triển.

- *Đẩy mạnh phát triển và đa dạng hóa các loại hình dịch vụ, nâng cao chất lượng hoạt động thương mại, du lịch.* Mở rộng và phát triển thị trường, đa dạng hóa các loại hình dịch vụ, đảm bảo hàng hóa lưu thông thông suốt, chú trọng thị trường nông thôn, thị trường miền núi phục vụ sản và đời sống nhân dân trong các xã. Từ đó, tạo mối liên hệ chặt chẽ giữa sản xuất trong nước và nước ngoài theo xu thế hội nhập. Hình thành một số trung tâm thương mại, xây dựng các trung tâm cụm xã trở thành những trung tâm thương mại, văn hóa của vùng, cung cấp giống cây trồng vật nuôi thích hợp có chất lượng, cung cấp thuốc thú y, thuốc trừ sâu và hỗ trợ những kiến thức cho nông dân trong chăn nuôi và gieo trồng. Hình thành mạng lưới chợ hợp lý ở các trung tâm và vùng nông thôn, tạo điều kiện thuận lợi cho nhân dân buôn bán, trao đổi hàng hóa, kích thích sản xuất phát triển, ổn định đời sống, thực hiện xóa đói, giảm nghèo. Tăng cường công tác quản lý thị trường, chống gian lận thương mại, làm hàng giả hàng kém chất lượng, đảm bảo sự cạnh tranh bình đẳng, đảm bảo lợi ích cho người tiêu dùng.

- *Phát triển văn hóa phải đi liền với phát triển xã hội nhằm giải quyết tốt các vấn đề nảy sinh của đời sống như giáo dục, y tế, chăm sóc sức khỏe, chính sách xã hội, tôn giáo... không chờ kinh tế phát triển cao mới chú trọng phát triển văn hóa, xã hội.* Có phát triển kinh tế và giải quyết tốt các vấn đề xã hội nảy sinh thì mới tạo ra môi trường xã hội thuận lợi cho việc giáo dục thuyết phục, khẳng định các giá trị đạo đức truyền thống cũng như giá trị đạo đức mới xã hội chủ nghĩa. Thực chất việc phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội theo định hướng xã hội ở nước ta là cơ sở KT-XH khách quan, là điều kiện thực tiễn cần thiết cho quá trình xây dựng đạo đức cách mạng người CBCCCS.

2.2. Nâng cao vai trò của các tổ chức trong giáo dục đạo đức mới cho CBCCCS nước ta hiện nay: Giáo dục đạo đức cách mạng cho CBCCCS là một quá trình tự giác lâu dài bao gồm nhiều lực lượng tham gia. Trong các lực lượng là chủ thể tham gia giáo dục đạo đức, Đảng vừa là lực lượng nòng cốt, trực tiếp, vừa là người lãnh đạo toàn diện công tác giáo dục rèn luyện tư tưởng đạo đức cho cán bộ, đảng viên, đặc biệt là CBCCCS. Nhà nước có vai trò quan trọng trong việc giáo dục đạo đức cách mạng cho người cán bộ chủ chốt, nhất là trong bối cảnh của

sự mở rộng hội nhập kinh tế toàn cầu hóa với hệ lụy dẫn đến sự suy thoái về đạo đức. Nhà nước cần phải đổi mới, bổ sung những quy chế, pháp luật, chính sách giải quyết những vấn đề vướng mắc mà cơ chế thị trường đã và đang đặt ra trong giai đoạn hiện nay. Trên cơ sở đó, nâng cao chất lượng công tác kiểm tra, đánh giá, xử lý đúng pháp luật, không oan sai và không để lọt tội phạm. Tập trung giải quyết tham ô, tham nhũng cũng góp phần rất lớn trong công tác giáo dục đạo đức.

Hội đồng nhân dân, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể xã hội ngày càng nâng cao vai trò của mình, góp phần quan trọng trong việc giáo dục đạo đức mới cho CBCCCS. Để làm được điều đó, các tổ chức này phải đánh giá được đúng vị trí, vai trò của mình đối với sự phát triển KT-XH và giáo dục đạo đức cho người CBCCCS.

Đối với Hội đồng nhân dân ở cơ sở, phải làm đúng trách nhiệm và thẩm quyền của mình là quyết định các mục tiêu KT-XH, an ninh quốc phòng, bàn và phê chuẩn các chức danh đúng theo luật pháp và quy định của nhà nước, giám sát chặt chẽ các hoạt động của cơ quan hành chính và những việc của cấp trên thực hiện trên địa bàn, nhất là việc sử dụng đất đai, quỹ tài sản chung do nhân dân đóng góp... Hội đồng nhân dân phải gắn bó mật thiết với nhân dân, lắng nghe tư tưởng của nhân dân; đồng thời, phối hợp với Mặt trận Tổ quốc, cùng các đoàn thể xã hội kịp thời phát hiện những dấu hiệu vi phạm, sớm có biện pháp phòng trừ ngăn chặn, bảo vệ cán bộ khỏi sự sa ngã, sai lầm.

Mặt trận Tổ quốc là cầu nối giữa nhân dân với Đảng và Nhà nước về tâm tư, nguyện vọng, xây dựng, góp ý về chủ trương, chính sách, đường lối chưa sát với thực tế, tạo bầu không khí thân thiết đoàn kết giữa cơ sở Đảng, Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể với nhân dân. Trong công tác giáo dục đạo đức cách mạng cho CBCCCS, Hội đồng nhân dân, Mặt trận Tổ quốc và đoàn thể cần hướng hoạt động nhiều hơn về cơ sở, đến từng hộ dân, nhất là vùng sâu, vùng xa, vùng đặc biệt khó khăn, vận động giúp nhân dân xóa đói, giảm nghèo, vươn lên làm giàu chính đáng, xây dựng cuộc sống ấm no, hạnh phúc đến từng cơ sở. Đi sâu, sát để nắm bắt tâm tư, nguyện vọng của quần chúng nhân dân, đồng thời làm tốt chức năng tuyên truyền giáo dục, quan tâm, bảo vệ lợi ích chính đáng, hợp pháp của nhân dân. Đa dạng hóa các hình thức tuyên truyền, phong phú, có chất lượng, giáo dục truyền thống yêu nước, trách nhiệm công dân, đạo đức xã hội, đạo đức nghề nghiệp trong đội ngũ cán bộ và nhân dân, giáo dục chăm lo khối đại đoàn kết dân tộc...

2.3. Đổi mới nội dung, chương trình, cải tiến phương pháp, đa dạng hóa các hình thức giáo dục đạo đức mới cho CBCCCS ở nước ta hiện nay:

Đạo đức cách mạng không thể hình thành một cách tự phát mà phải là kết quả của quá trình giáo dục và tự giáo dục. Hiện nay, trong điều kiện kinh tế thị trường, việc giáo dục đạo đức cách mạng là một nhiệm vụ cấp bách và khó khăn. Vì thế, để giáo dục có kết quả, cần đổi mới cả về nội dung và phương pháp, đa dạng hóa các hình thức giáo dục đạo đức mới cho CBCCCS hiện nay; đồng thời, cần chủ động khắc phục một số hạn chế như lơ là, coi nhẹ, buông lỏng việc giáo dục đạo đức, có khuynh hướng xa rời thực tiễn, hình thức giáo dục đơn điệu. Cụ thể:

- Về đổi mới nội dung giáo dục đạo đức: Xác định rõ mục tiêu cần đạt được. Người CBCCCS cần phải được giáo dục để nắm vững những nguyên tắc, những yêu cầu của đạo đức mới - đạo đức cách mạng đối với người CBCCCS. Nội dung giáo dục đạo đức phải được kế thừa, phát triển theo hướng kéo đạo đức gần hơn với đời sống xã hội, đời sống kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa; theo nguyên tắc thống nhất giữa đạo đức và kinh tế, giữa đạo đức và thực tiễn cuộc sống, giữa hiện tại và tương lai, giữa lợi ích trước mắt và lợi ích lâu dài. Tránh hết cần tránh tình trạng xa rời giữa đạo đức cách mạng và thực tiễn cuộc sống, kết hợp tập trung trọng tâm vào các giá trị đạo đức cách mạng như lòng trung thành với chủ nghĩa xã hội, tinh thần tập thể xã hội chủ nghĩa, tinh thần nhân đạo cộng sản chủ nghĩa, tinh thần lao động tự giác, sáng tạo, lòng yêu nước xã hội chủ nghĩa, phát huy những giá trị truyền thống tốt đẹp của con người Việt Nam như: yêu nước, cần cù, chịu khó, can đảm... cần khẳng định và bổ sung những giá trị đạo đức mới trong thời kỳ đổi mới, xây dựng đất nước như: ý chí vượt khỏi đói nghèo, đề cao tính tự chủ, năng động, học vấn, đề cao sự thành đạt trong công việc cũng như đời sống vật chất, có tinh thần thi đua cạnh tranh trong công việc, đề cao khả năng tổ chức, quản lý công việc, biết hoạch toán hiệu quả kinh tế.

- Về phương pháp giáo dục đạo đức mới: Đạo đức khác với các khoa học khác ở chỗ, nó là những chuẩn mực giá trị, là cái được các chủ thể lựa chọn, đánh giá như là việc làm có ý nghĩa tích cực được lương tâm đồng tình và dư luận biểu dương. Đồng thời, đối tượng CBCCCS là một đối tượng đặc biệt, từ đó phương pháp giáo dục đạo đức mới cho CBCCCS phải được đổi mới phù hợp với nội dung, phù hợp với điều kiện thực tiễn, phù hợp với sự phát triển của nền kinh tế thị trường ở các địa phương, cơ sở hiện nay, tránh tình

trạng tuyên truyền một chiều theo kiểu lí luận suông trống rỗng, xa rời thực tế sinh động ở cơ sở.

2.4. Phát huy có hiệu quả phong trào “Học tập và làm theo tư tưởng, tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”:

Tư tưởng, tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh ngày càng giữ vai trò nổi bật trong đời sống tinh thần của xã hội, trong xây dựng con người mới xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam, góp phần quan trọng điều chỉnh hành vi của mỗi người Việt Nam theo hướng “Chân - Thiện - Mĩ”. Đẩy mạnh việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh là một nội dung quan trọng của công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, góp phần xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức và đạo đức, xây dựng CBCCCS đủ năng lực, phẩm chất, ngang tầm nhiệm vụ, ngăn chặn và đẩy lùi sự suy thoái về đạo đức, chính trị, lối sống và những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ, đẩy mạnh phòng chống tham nhũng, lãng phí, quan liêu theo tinh thần Chỉ thị số 05-CT/TW của Bộ Chính trị, đưa việc học tập và làm theo tư tưởng, tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh sâu rộng, thường xuyên, liên tục có hệ thống bằng nhiều hình thức phong phú, sinh động, các nội dung chủ yếu về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong toàn Đảng, toàn dân và toàn quân. Để giáo dục đạo đức mới cho CBCCCS cần tập trung vào một số nhiệm vụ sau:

- Các cấp ủy đưa việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh vào chương trình, kế hoạch thực hiện hành động Nghị quyết Đại hội XII của Đảng, nghị quyết của cấp ủy và nội dung sinh hoạt thường xuyên của chi bộ. Gắn việc học tập và làm theo tư tưởng đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh với các cuộc vận động, phong trào thi đua yêu nước, với việc thực hiện nhiệm vụ chính trị và xây dựng phát triển văn hóa cấp cơ sở, xây dựng hệ giá trị văn hóa và hệ giá trị chuẩn mực của con người Việt Nam trong thời kỳ đẩy mạnh CNH, HĐH và hội nhập quốc tế.

- Các cấp ủy Đảng cơ sở tiếp tục lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện học tập và làm theo tư tưởng Hồ Chí Minh về giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp, giải phóng xã hội và con người; độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội; kết hợp sức mạnh dân tộc gắn liền với sức mạnh thời đại; sức mạnh của nhân dân, khối đại đoàn kết toàn dân tộc; quyền làm chủ của nhân dân, xây dựng nhà nước của dân, do dân vì dân; quốc phòng toàn dân an ninh nhân dân, xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân; xây dựng phát triển kinh tế văn hóa, không ngừng nâng cao đời sống vật chất tinh thần của nhân dân; chăm lo, bồi dưỡng thế hệ cách mạng; xây dựng Đảng...

- Đẩy mạnh hoạt động học tập và làm theo tư tưởng, tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh: tuyệt đối trung thành và kiên định với lí tưởng cách mạng đặt lợi ích của nhân dân, của đất nước, của Đảng lên trên hết, hết lòng phục vụ tổ quốc, phụng sự nhân dân, tận trung với nước, tận hiếu với dân, thực hiện cần, kiệm liêm, chính, chí công vô tư, thực sự là công bộc của nhân dân, kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân cơ hội...

- Mỗi cán bộ, Đảng viên, nhất là CBCCCS tập trung rèn luyện và làm theo phong cách Hồ Chí Minh về tư duy độc lập tự chủ, sáng tạo, luôn gắn chặt lí luận với thực tiễn, phong cách làm việc dân chủ khoa học; phong cách ứng xử văn hóa tinh tế, đầy tính nhân văn, thấm đẫm tinh thần yêu dân, trọng dân, vì dân; phong cách nói đi đôi với làm, đi vào lòng người; phong cách sống thanh cao giản dị... phản ánh những giá trị cốt lõi trong tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh và được thể hiện vô cùng sinh động và tự nhiên, độc đáo có sức thu hút cảm hóa diệu trong hoạt động ứng xử hàng ngày.

- Đổi mới công tác tuyên truyền việc triển khai, thực hiện theo phương châm nêu gương từ trên xuống dưới, từ trong ra ngoài, nói đi đôi với làm, nhất là chú trọng những kết quả cùng bài học kinh nghiệm từ việc thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW của Bộ Chính trị về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong mỗi hội nghị sơ kết và tổng kết hàng năm. Chú trọng việc biểu dương khen thưởng kịp thời những tập thể và cá nhân tiêu biểu, tuyên truyền nhân rộng những gương điển hình tạo sự lan tỏa trong xã hội.

- Tăng cường công tác kiểm tra, giám sát của tổ chức Đảng, phát huy vai trò giám sát của tổ chức quần chúng trong thực hiện học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

2.5. Phát huy tính tích cực, tự giác, chủ động trong học tập, rèn luyện đạo đức mới của CBCCCS. Để nâng cao tính tự giác, tự rèn luyện đạo đức mới cho người cán bộ chủ chốt, cần đặt ra những yêu cầu như sau:

- CBCCCS phải xác định được cơ sở của tính tự giác trong việc tu dưỡng đạo đức cách mạng. Cơ sở này làm nảy sinh tính tự giác trong việc rèn luyện phẩm chất đạo đức, đó là hệ thống những nhu cầu đa dạng, phong phú của con người, cùng với đó là hệ thống những lợi ích, trong đó lợi ích của chủ thể có ý nghĩa quyết định. Mặt khác, xét ở khía cạnh tâm lí, tính tự giác còn xuất hiện do những tác động của yếu tố hoàn cảnh xã hội và ý thức của chủ thể đối với bản thân và xã hội. Tích cực chủ động, tự giác đối lập với tính tự phát.

- Cán bộ chủ chốt phải có ý thức về nội dung, yêu cầu của việc tu dưỡng đạo đức cách mạng. Trong sự nghiệp xây dựng đất nước hiện nay, khi nền sản xuất nhỏ vẫn còn, trong môi trường kinh tế thị trường và toàn cầu hóa đó là chủ nghĩa cá nhân và ảnh hưởng của lễ thói phong kiến. Để vượt lên những hạn chế đó, hơn ai hết người cán bộ phải ý thức được nội dung, yêu cầu của đạo đức mới thông qua việc thực hiện nhiệm vụ lãnh đạo, quản lí các hoạt động, các phong trào cách mạng ở cơ sở, trong mối quan hệ với quần chúng nhân dân dưới sự lãnh đạo của Đảng mà tự ý thức, rèn luyện, phán xét bản thân, làm cho lương tâm mình trong sạch.

- Cán bộ chủ chốt phải có tinh thần cầu thị, luôn nghiêm khắc trong việc phê bình và tự phê bình. Lắng nghe sự phản ánh của quần chúng nhân dân, tôn trọng và hoạt động phục vụ cho lợi ích của quần chúng nhân dân. Biểu hiện cao nhất của việc tự rèn luyện đạo đức cách mạng của người CBCCCS là luôn tích cực, chủ động kiểm tra, tự nhận thức, tự đánh giá thái độ, hành vi, khắc phục những sai sót và phát huy những ưu điểm và không ngừng hoàn thiện bản thân.

Tóm lại, bản thân mỗi CBCCCS phải thấy được việc xây dựng đạo đức cách mạng cho cán bộ là một quá trình thống nhất hữu cơ giữa giáo dục và tự giáo dục, rèn luyện. Vì vậy, cùng với việc nâng cao công tác giáo dục đạo đức cách mạng của mỗi cán bộ, Đảng viên phải phát huy tính tự giác trong việc rèn luyện đạo đức cách mạng ở mỗi cán bộ chủ chốt cấp cơ sở. Họ phải phấn đấu vươn lên để không ngừng hoàn thiện phẩm chất cách mạng của mình, đáp ứng nhiệm vụ ngày càng cao mà thực tiễn cơ sở đặt ra; phải luôn xác định học tập là công việc thường xuyên, không bao giờ được tự kiêu, tự mãn về trình độ của mình bởi lười học, lười suy nghĩ cũng là biểu hiện của bệnh suy thoái về đạo đức. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Nguyễn Khánh Bật (2006). *Nâng cao đạo đức cách mạng, chống chủ nghĩa cá nhân - Một số vấn đề lí luận và thực tiễn*. NXB Lí luận Chính trị.
- [2] Vũ Trọng Dung (2005). *Giáo trình Đạo đức học Mác - Lênin*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [3] Đinh Xuân Dũng (2006). *Tư tưởng Hồ Chí Minh về đạo đức*. NXB Giáo dục.
- [4] Thành Duy - Lê Quý Đôn (2007). *Học tập tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh xây dựng nền văn hóa đạo đức ở nước ta hiện nay*. NXB Lí luận Chính trị.
- [5] Thành Duy (1996). *Tư tưởng Hồ Chí Minh về đạo đức*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.